

19

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΑΜΥΓΔΑΛΟΚΕΦΑΛΙΟΝ

ΧΑΝΙΟΝ

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
Αριθ. Έρωτος ΑΤΛΑΣ
19/1/70

Α'

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

*

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Δεκ. 1969 / 11-3-1970

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
1/ΘΕΣΙΟΝ ΔΗΜΟΤ. ΣΧΟΛΕΙΟΝ
ΑΜΥΓΔΑΛΟΚΕΦΑΛΙΟΥ

Εν Αμυγδαλοκεφαλίω τῇ 11-3-1970

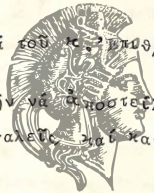
Αριθμ. Πρωτ. 35

Π ρ ό ς

Τό Κέντρον Ἑρεῦνης τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφίας
τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν

Διά τοῦ ἑ. 2113/70 τοῦ Δημοτ. Ἐκπ/σεως Δ' Περιφ. Χανίων

ἈΚΑΔΗΜΙΑ Ἀθηνῶν
ἔχομεν τήν τιμήν νά ἀποστελῶμεν φιλν. συνημμένως τό ἐρωτημα-
τολόγιον διά Γεωργικά ἔργα καί κατ' ἔξομον πυράς, δεδόντως συμπληρω-
μένον, διά τά καθ' ὑμᾶς.

Μετά τιμῆς

Δ/ντῆς τοῦ Σχολείου

Ματθαῖος Ματθαίουδάκης

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κοσμοπόλις) *Ἀμφυδαζομεγαλί*
 (παλαιότερον ὄνομα: .....), Ἐπαρχίας *Κιβάριου*,
 Νομοῦ *Χερσίων*
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος *Ματθαίου*
Ἡ. Ματθαίουδάμης ἐπάγγελμα *Θ. δάκτυλος*
 Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις *Ἀμφυδαζομεγαλί. Κιβάριου Χερσίων*
 Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... *5*
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
  - α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον *Καυτοπούρας Ἰ. Γεωργίου*
τοῦ Ἀχωνίου
 ἡλικία *65*... γραμματικαὶ γνώσεις *ΣΤ. Ἀφροσίου*
 τόπος κατεγωγῆς *Ἀμφυδαζομεγαλί. Κιβάριου Χερσίων*

Β. ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Α. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ βοσκήν ποιμνίων; *Διὰ βώρων, καὶ πεδινὰ καὶ ὄρεινα, Στάβου, Διὰ βοσκῆς, καὶ ὄρεινα καὶ ἀνώματα.*
 Ὑπῆρχον αὐταὶ χωριστὰ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστήματα; *Ὑπῆρχον χωριστὰ καὶ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστήματα.*
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτῆμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. ....
Εἰς τοὺς χωρικοὺς καὶ Κοινότητας.
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμμένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του; *Ὁ πατὴρ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του διένειμε τὴν περιουσίαν του ἐξ ἰσότητος.*

β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολούνται μόνον εις τήν γεωργίαν ἢ μόνον εις τήν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εις ἀμφοτέρας, δηλ. τήν γεωργίαν καί τήν κτηνοτροφίαν ; .....

..... *Συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας* .....

2) Οί τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ασχολοῦνται ἐν παρέργῳ καί εις τήν γεωργίαν ; .....

..... *Ναί* .....

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοὶ εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καί ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ δόλοκληρον τήν οἰκογένειάν των ; .....

..... *Δὲν ὑπάρχον τοιαῦτα κτήματα* .....

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημασκατόροι κλπ.) .....

..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; .....

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα) ; .....

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργαταί ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θερίσμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἐπὶ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ἡμερομισθίον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; .....

..... *Ἐνίοτε ἐχρησιμοποιοῦντο ἐργαταὶ εἰς ἀμφοτέρας εἰς εἶδος καὶ εἰς χρῆμα. Ἐπὶ τῶν ἀμφοτέρων τῶν ἐργασιῶν εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα.* .....

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δούλοι (ὑπηρεταί) ἢ δούλαι ; Ἐάν ναί, ἀπὸ ποίους τύπους προήρχοντο ; .....

..... *Ναί* .....

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; .....

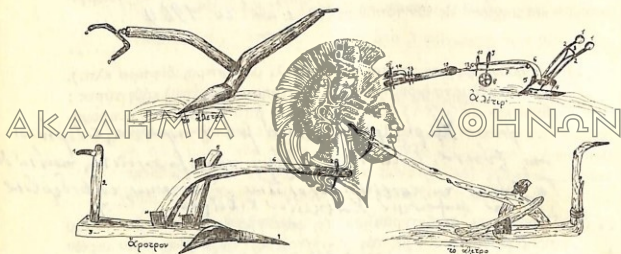
β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργαταί .....

..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), παραματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; .....

..... *Κτλ. βίαι. καὶ προήρχοντο αὐτοὶ εἰς τὴν κτίσιν καὶ ἐργασίαν εἰς τὰ ἀγρονομία κτλ.* .....

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν). *ε.χ.ι*.....
- 5) Μηχανή άλωνισμού *1959*.....
- στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον *καθένας κατεσκευάζει...*
τοῦ ἴδιου κεν.....
- .....
- .....
- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄροτρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφορῶν μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ. *ανεγκριφθῶν δωρεῶν ἐρωτ. ε(1)*
1. .... 6. .... 11. ....
2. .... 7. .... 12. ....
3. .... 8. .... 13. ....
4. .... 9. .... 14. ....
5. .... 10. .... 15. ....

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατὸν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν άνωτέρω άριθμησιν).

- 4) Τò ύνι. Τò ύνι τοῦ ξυλίνου άρότρου ήτο (ή είναι) μιᾶς μορφῆς διά τήν άροτρίασιν όλων τῶν ειδῶν τῶν χωραφιῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κήποι) καί τῶν πετρωδῶν. - Ίχνογραφήσατε ή φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ύνι (ή τὰ ἐν χρήσει, ἐάν εἶναι διαφορῶν τύπων) καί σημειώσατε τήν χρήσιν ἐκάστου.

Δι' ὅλα ταῖ εἰδήματα... καὶ... ὅλα ταῖ εἰδήματα...
 ἰδίως μορφῶν... καὶ... ὅλα ταῖ εἰδήματα...
 .....

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ άρότρου... ἰβία

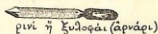
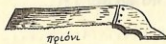
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 6) Ήτο (ή είναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ή σιδήρου, ἰβία

- 7) Ἔργαλεῖα διά τήν κατασκευήν καί ἐπιδιόρθωσιν τοῦ άρότρου (π.χ. σκεπάρι, πριόνι, άριδί, άρνάρι, ξυλοφαί κλπ.).....

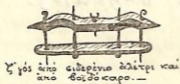
... βυεθάρκι, πριόνι, άριδί, βριλάι, ξυλοφαί.

8) α) Διά τὸν ἄροτρον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος... *Βόες, ἵππος, ἡμίονος, ὄνος...*

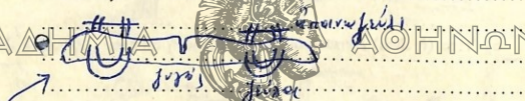
β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; ... *Δύο ἢ ἓν...*

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; *Ἀναγκαῖος εἶναι ὁ ζυγός μὲν βούδια...*

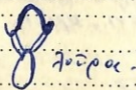
Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζευλες, πιζεύλια κλπ.)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινοῦ, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν).

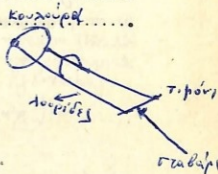
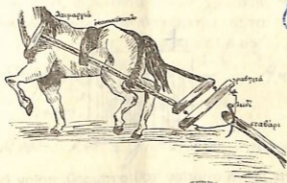

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; *1945*

Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;

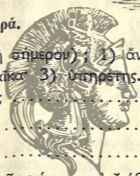
Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.....

ζ. Ἄροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας.....

ὁ ἄνδρας

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν).....

Πρῶτα φ. αὐτὴν εἰς τὸν μετὰ τὴν ζεύξινον, ἔπειτα τὰ κούρα καὶ τὸ ἀλάκρ. καὶ τὰ δια. Στο ἀλάκρ. φ. αὐτὴν εἰς τὸ κούρα, οἱ λουριδες, τοῦ τρόνι καὶ τὸ γαβάρη.

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

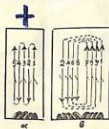
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ ὄργωμα μετὰ σχοινί, τοῦ ὁποῖου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).....

μετὰ σχοινί

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένης αὐλακας (αὐλακίες) κατ' εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

και πλαισιόφρασι... και βήφρον... το εἰρηφ...
 ἐγίνετο εἰς εἰς το βλεπιδιογραφο(αι).....

ἢ ὄργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὄργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρῆσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὄργωματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές ἢ σποριές, ντάμιες, σιασιές, μεσοράδες κ.λ.π.);

εἰς εἰσορίδας

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά); με αὐλακίαν;

με αὐλακίαι ἢ με βυβίται

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιητῆται ἄροτρον;

εἰς... το... α... και... π...
 εἰς... χρησιμοποιεῖται μόνον... ἢ ἐνέρει... β...

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὄργωματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρῆσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιά κλπ.

καθέτως ἢ πλαγίως... εἰς... 20-30 εἰματ...

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. ... *ἐν ὄσπρῳ* .....

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποῖαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. *Παρακαταρροχ. ἐξέταρα...*

3-4 καλλουργίαι, Μαρτίου, Απριλίου, Μαΐου καὶ Ἰουνίου. Σήμερον δὲ γίνεται καλλουργία.

2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Τὸς Φεβρουάριον γίνεται καὶ ἐξήκοντα 1 καλλουργία.

3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφεθῆ ἀσπαστὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ νάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῆ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

Ἐβιοφόρον καὶ καρπύον 2-3 χρόνια βουκόων καὶ εὐώτικ 2 χρόνια 2 εὐωκάρτα 1-2 χρόνια.

4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποῖαν ἐποχὴν; ... *ὡς ἐκαστὸν* .....

5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται : α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ; .....

τὸ βυροβάμμονο, καὶ εἶναι δεκτὸ γιὰ τὸ σίτασμα.

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα) : 1) καθαρίζονται : τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτριάσιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῆ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; .....

... Μ.ε' τ.α' βουκέντρι... γ' μ.ε' κεν' οὐρα...
 ... τ.α'... οὐρα... γ' μ.ε'... τ.α'... π.δ.α...
 .....

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); ... καὶ... μ.ε'... τ.α'... τραβηχθῆ...
 ... ἐργαλείου δένδρου...
 .....

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὄργωθῆ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφή ἑκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματα τινῶν ἐκ τούτων)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἢ τσαπί κ. ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) .....

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι πού ἐκτελοῦν

Τὰν βοῦδαῦν... ἢ γυναικαζόν... ἢ τὰ παιδία ζόν,
ἢ πέρρον... ἢ ζιάνερα... ἢ βλαβόνται μέρα... ἢ δὲ δὲ ὄργωνονται.

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἴδους.

Σὺν ὄσπρῳ ζόν... χωράφια... ἈΘΗΝΩΝ

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ.

Ἐπὶ τριφύλλῳ... ἢ σανόν... ἢ ρόβῳ... ἢ βανόν... ἢ ἄλλοις... χωράφια.

- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων ἑσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιῆς (βραγιῆς) καὶ ἄλλως.

Ἐφυτεύοντο... εἰς αὐλάκια... ἢ ἄλλως.

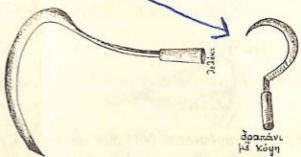
Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

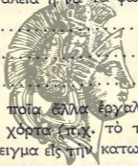
π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) .....

μ.ε' το δρεπάνι 3/ με' το χερί

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε. ....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΘΗΝΩΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσση) θέριζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). ....

με' δρεπανίνας

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὀμαλὴ ἢ ὀδοντωτὴ; (Σχεδιάσατε αὐτήν). οφειγμ'

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο; .....

με' ξίφος

- 5) Ποιος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) ... *Ὁ γερριζεύς (εὐρυσοφύς)*
- 6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὄσπριων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *Παλαιὸν εὐρυσοφύς... μ.ε... καὶ χεῖρες.*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον, ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. .... *5-10. Ἐπιπέδιον.*
- 2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσιν) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). .... *ἀσπιδία, χερσὶ.*
- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦς τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰς ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; ... *οἱ... ἴδιοι.*

- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

*Ταί... ἀσπιδία (δράγματα) τοποθετοῦνται ὁμοῦ
μαζί... οἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων εὐρίσκονται
διαντρίβονται (διασταυρώνονται).*

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχού κα-
 λούνται ἀγκαλιές. ....

Χειροβόλαι.

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποῖοι θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
 σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ; .....

Θερίζουν ἄνδρες καὶ γυναῖκες.
 Δέν ἔρχονται ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον εἶδος ἔργου.

2) Πώς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
 ἀποκοπήν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ αμοιβή εἰς χρῆμα ἢ εἰς
 εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
 φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
 εἰς τὸν τόπον σας ὄνοματολογίαν) .....

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
 λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμὸν ; Ἐπίσης κατὰ
 τὴν ἑναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
 λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
 κόπωση (δηλ. νὰ μὴ πονῆ ἡ μέση των) ; ... Ο.Χ.!

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχὴ ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμὸς ; .. *Ο.Χ.Ι.* ..

5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. .. *Ο.Χ.Ι.* ..

6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποῦ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ με τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι εἶδημον ..

*Μ. και το (ε. 10) και περιβρασει μαινον ενα
6. σου ρο φ. 5. 6 και χ. 5. και τα γαργαλεων
6. 70. Χ. 100 φ. 1.*

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

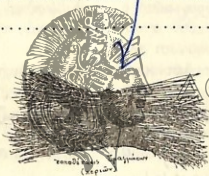
1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ζήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ..

Ἀφ' ἑβδ. μετὰ τὸν θερισμὸν.

- 2) Πώς ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἔδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελουοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν, σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Τὰ ἔδένοντο μὲ βροῦλα, ~~καὶ~~
 ἀπὸ ἐκρηβ. βελουοειδῶν ἐργαλεῖον.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἴδιαν θέσιν ἢ συνεκentrώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκentrώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο;.....

Ἐτοποθετοῦντο εἰς ἀριστερὰ μέρος
 ἀπὸ 4-8 τῶν εἶναι παύκω. β. τῶν β. 140.....

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; *περὶ τοῦ ἔτος 1900.*

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς... *Τὸν Μάρτιον μὲν*
καὶ Ὁκτωβρίον.

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν... *Μ. εὐ. καὶ εὐ. εὐ. καὶ φ. ε.*
ἢ ἄλλοι.

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφυλλί, βίκου); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ... *Ν. α. ι.*

Ἐσὺποντο καὶ χόρτα ἀφ' ἑαυτοῦ 10 ηὐλίου
670 χωράφιν καὶ ξηραδὸν καὶ ξυμῆς
ἐξαρτία φοντο καὶ αὐτοδυναμίζοντο.

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.). *Ἀρχαῖς Μαΐου, φεβρουαρίου.*
(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) ... *Ξεβένοντα με βρούνα...* ...

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλώνισμὸν. Συνκεντρῶνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

Μετρεῖσαντες εἰς τὸ ἀλώνι...

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος οὗτον τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλώνισμὸν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωφόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως;

*Ἐλκεῖ ἕνα... τὰ δεμάτια... τοποθετῶν...
εὐνῶσαι... εἰς... εὐκῶ... βροῦ... εἰς... εἰς...*

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνάθεον εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλώνισμὸν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμὸς τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι; ....

Ὑπῆρχε... ἀλώνι...

- 4) Ποῦ κατασκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; ....

Κατασκευάζετο... οὐραγία... ἐν... οὐραγία...

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ; ἔαν τοῦτο ἀνήκει εἰς πολλὰς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του, δηλ. με ποίαν σειράν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν οἰκογένειαν ἢ εἰς πλείονας οἰκογενείας. Ἡ βύρα ποδορριζῶν με βυθωνία καὶ μελάζιον.

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; .....

Ἀρχίζει ἀρχὰς τοῦ καλοῦ καὶ ἐκτελεῖται τὸν ἴουλιον.

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματάλωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχεδιάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) ..

Χωματάλωνο. Χωμάτω. Περιγραφή. Ἡμερολόγιον πλάκας ὀφθαλμοῦ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκάστον ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἀλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνο : καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρχει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνηθῶς δια μείγματος κόπρου βοῶν καὶ ἀχύρων) ..

Καθαρίζεται με πηλὸν βοδίνων χυμῶν καὶ ἀχύρων.

- 9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐνάρξις τοῦ ἀλωνισμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; .....

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὴν ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; .....

Ἀρχίζει... τὴν... 10 π. πρωινῆ... πρῶτη...
~~ἔκλεισε~~... δι. αὐτῆς... τὴν 4 π. ἑσπέρην...
 γν.

12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρῆσει; (Εἷς τινὰς τόπους χρησιμοποιοῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

Τὸ δουκράνι

πλεχρῆτα βραύζα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπους στάχυς ; ... Ν. αὐτῆς :

14) Ἦτο ἐν χρῆσει εἰδικὴ ἀλωνόβερρα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτὴν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

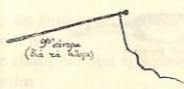
Χρ. β. β. αὐτῆς... μί' κ... ποιητῆ... βίβρα βίβρα

Τὸ βουκέντρι χρ. β. β. αὐτῆς μόνον εἰς ὄργωσις.

15) Πώς λέγεται η εργασία του άλωνίσματος ενός απλώματος, δηλ. ενός στρώματος σταχύων εντός του άλωνιού. (Έν Κρήτη καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. απλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν ... *δούλα* .....

6 στρώσεις 7-8 φορές

16) Πώς λέγονται οἱ άλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν; (ἐν Κρήτη: μάλαμα) .....

μάλμαμα

17) Ποιοὶ ἀλωνίζουσι: ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μὲ ἴδικα του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοὶ ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλία: βαλμάδες, δηλ. κοπάηνες, καλούμενοι ἀλωναραῖοι καὶ ἀγωγιάτες) οἱ ὅποιοι εἶχον βόδια ἢ ἄλογα καὶ ἀνελαμβάνον τὸν ἀλωνισμόν .....

ἀγωνίζετο ὁ ἴδιος ὁ γεωργός

18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲ ζῶα καὶ μὲ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μὲ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Ἐπίσης χρησιμοποιοῦν καὶ τὸν μύλον. Παλιὰ εἶχον καὶ ἐν ἀνάγκῃ ἐπιβάν τὸν κορφοπλάινω βεῖ· ἐνοὶ κορφίνε καὶ ἐκρηγμένο ἄσο τὸ ἄχυρο.

19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του; .....

ἐλέγετο μύλωνος καὶ ἐβενεοῦ ἐν πλαισίον μῆκος 40-50 ἐπιπλ. 6x7x4... 6x8x2x2. εἰσφύτρον 10 ἐπιπλ. 23

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) .....

Οἱ βράχυνες ἐσοδοδουρῶν εἰς τὸν ἐδαφῶν τῶν ἐπιπέδων
 ἢ τῶν ἰσοπέδων. Ἐπεσοδοδουρῶν εἰς τὸν ἐδαφῶν τῶν ἐπιπέδων
 Τὸ ἐδαφῶν τῶν ἐπιπέδων εἰς τὸν ἐδαφῶν τῶν ἐπιπέδων
 εἰς τὸν ἐδαφῶν τῶν ἐπιπέδων.

22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζῶων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια; Ἐάν ναι, ποῖα;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμὸν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας; .....

Ἐτραγουδοῦντο κρητικὰ δίστιχα .....

23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.

Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμὸς κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) .....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

β'. Λίχνισμα

1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ: λειῶμα, ἐν Κρήτῃ: μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην: θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον: δικριάνι, ἀλλαχοῦ: δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.

Οἱ δὲ λειῶμα εἰς τὸν ἐδαφῶν τῶν ἐπιπέδων
 εἰς τὸν ἐδαφῶν τῶν ἐπιπέδων.

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα)· διά ποία δημητριακά συν-
ηθίζεται τούτο .....

... Τ.ο. ζαΐφι.ο. χι.κω.κ.ε. τ.ε. ... Τ.ο.δ.ι.ο. ... ρ.ε. β.κ.ε.ν.ι. ε.μ.β.ι.δ.ι.
... Τ.ο. α.γ.μ.ν.ι.β.η.κ. ρ.α.τ.η.ο. ρ.ε.μ.ε.κ.η. ... ζ.ε.β.α.β.ο.ύ.λ.ι.β.α.
... Φ.ι. ? ρ.α.α. ... β.ν.η.θ.η. ... δ.ι.ο.σ. ! π.α. β.ι.τ.α.ί.ρ.ι. ....

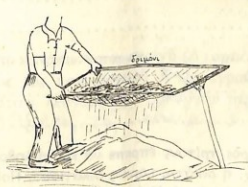
6) Ἄφου διά τοῦ λιχίσματος (ἀνεμίματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπό τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων (τούς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

... Γ.ί.ν.ε.κ.η. ... ρ.ε.ί. ... π.α.ί. ... β.ε.μ.ί.β.τ.ρ.α.ι. (π.α.θ.ρ.ο.) .....

Γίνεται τούτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ύλων ὑπὸ γυναικὸς διά σαρώθρου; ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

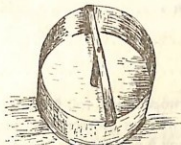

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

χωρητικότητα του εις όκάδας, εις κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ βλ. κατωτέρω σχετικῆς εἰκόνας).

Παλαιότερον... ἀποφύκει... βορρολογικῆ... ἐπιπέδου... ἐπιπέδου
μυρῆ... ἡ... μινωικῶν... ὅ... ἡ... ἐπιπέδου... ἐπιπέδου... ἐπιπέδου...
καὶ... ἐπιπέδου... ἐπιπέδου... καὶ... ἐπιπέδου... ἐπιπέδου... ἐπιπέδου...

μισοκόλι

κούριος

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἄλωνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα,
χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτο-
γραφίας αὐτῶν)

Μετὰ... τὸ... ἀποφύκει... ἐπιπέδου... ἐπιπέδου... ἐπιπέδου...
ἐπιπέδου... ἐπιπέδου... ἐπιπέδου... ἐπιπέδου... ἐπιπέδου... ἐπιπέδου...

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἢ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-
κων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετι-
κὰς συνηθείας) ἔ.ν.ε.ε. ... ἀ.π.α.α. ... ἐ.π. ... π.π. ... ἀ.π. ...

β.α.μ.α.α.

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ
χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἄλωνι. Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

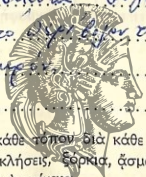
2) Πώς λέγεται ή φωτιά αϋτή; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....
...δρακός...

β'. 1) Ποίοι ανάπτουν τήν πυράν' παιδιά, ήλικιωμένοι, ποίος άλλος;.....
...Τα' παιδιά

2) Ποίος ή ποίοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διά τήν πυράν.
Τὰ κλέπτουν; "Αν ναι, από ποιον μέρος;.....
...Τα' παιδιά... βυλίζουν τὰ ξύλα.
...δω' τὰ κλέπτου...

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)
Τὴν Μ. Πραξιόμηνον βυλίζουσαν τὰ
καί ξύλα... εἰς τὸ κέντρον τῆς κεντρικῆς
ἐπιπέδου τῆς πυρᾶς.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διά κάθε πυράν;
1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ἔορκα, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα.....
.....
.....
.....

2) Πηδήματα, χοροί γύρω από τήν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)
.....
.....
.....

- 3) Τί καίονται εις τὰς πυράς αὐτάς; (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) ....

~~Οὐδὲν~~

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα (περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

Καὶ ἐκεῖνα... καὶ παῖδα καὶ ἀφελίμα... καὶ...
 Ἰούδα. Πάινω... καὶ... καὶ... καὶ... καὶ... καὶ...
 εἶναι... καὶ... καὶ... καὶ... καὶ... καὶ...
 νονν... καὶ... καὶ... καὶ... καὶ... καὶ...

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἔθιμου εις τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ